

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista *Avenç* a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/lavenc-1881-1893> >

 L'Avenç (1881-1893)
Ramon Pla i Arxé (Universitat de Barcelona)

L'Avenç va ser, inicialment, només una revista de cultura subtitulada "lletres, arts i ciències". Fundada el 1881, es deixà d'editar el 1893.

Però [L'Avenç fou també una editorial](#) -l'editorial en català més important de la seva època, que publicà set revistes pròpies, més de cinc-cents llibres diferents i dotze col·leccions editorials- associada a una impremta caracteritzada pel seu refinat tractament de la tipografia contemporània, i a una prestigiosa llibreria. *L'Avenç*, en aquest sentit, estigué actiu fins el 1915, any en què es dissolgué la societat. Però *L'Avenç* s'identificà també amb un grup d'intel·lectuals i escriptors que dugueren a terme nombroses iniciatives culturals amb una orientació, tal com es deia aleshores, "modernista". L'activitat de *L'Avenç* durant aquests trenta-cinc anys fou determinant en l'evolució de la cultura catalana contemporània. De com era entesa la cultura catalana el 1881 a com ho va passar a ser el 1915, hi va la diferència que hi ha entre una cultura regional i una cultura nacional: amb una normativa lingüística comuna, una identificació de la cultura catalana amb la modernitat intel·lectual i estètica europea, i un concepte de cultura que comprenia tots els gèneres i totes les arts -sense restringir-la a la poesia o al folklore- i totes les disciplines com el dret, la música o l'arquitectura. En aquestes tres transformacions *L'Avenç* hi tingué un paper decisiu.

Els tres personatges clau de *L'Avenç* van ser Jaume Massó i Torrents -el seu fundador i propietari, total o parcial, fins a la dissolució de la societat-, Ramon D. Perés -que dirigí la revista el 1883 i el 1884- i Joaquim Casas-Carbó, que s'hi incorporà el 1891 amb una nova aportació de capital, i amb la voluntat d'impulsar la reforma lingüística. Les tres personalitats tenien un perfil social similar: rics, fills d'indians, amb una cultura més cosmopolita que acadèmica i amb una presència molt activa en influents institucions ciutadanes com l'Ateneu o les associacions excursionistes, i en entitats civils -el Centre Català, els Congressos catalanistes i, en alguns casos, la maçoneria- que els donaren els contactes, la influència i la imatge que els definí i identificà al llarg dels trenta-cinc anys de coherent trajectòria cultural.

La seva activitat va respondre a un ideari que definiren ja en el primer número de la revista i que orientà tota la seva activitat: l'hostilitat a la mentalitat reaccionària, el rebutjament dels models arcaics de la cultura de la Renaixença i, naturalment, la idea positivista del progrés que aplicaren a la política, la llengua o l'estètica d'acord amb els models de l'època. L'objectiu era transformar una Catalunya nostàlgica, clerical i retòrica en una Catalunya moderna, avançada i lliure.

La revista *L'Avenç* (1881-1882)

L'Avenç -escrit *Avens*, aleshores- va ser fundada per Jaume Massó i Torrents, quan tenia divuit anys, amb dos amics d'infància (Josep Meifrèn i el pintor Ramon Casas, que acabava de complir quinze anys). El primer que editaren va ser un exemplar -titulat *Lo Velògrafo* i aparegut el 3 de gener de 1881- i deu números de *L'Avens* (del juliol al desembre de 1881) reproduïts amb la mateixa rudimentària tècnica anomenada velografia. A partir del 1882 *L'Avens* s'imprimí i, segons recorda Massó i Torrents a les seves memòries, "en tiràvem tres mil i se'n venien dos mil cinc-cents i de vegades fèiem curt". És a dir, moltíssims. *L'Avens* aparegué amb periodicitat mensual o quinzenal del 1881 al 1884, i del 1889 al 1893. Durant tots aquests anys, *L'Avenç* (escrit així des del 1891) evolucionà.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista *Avenç* a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/lavenc-1881-1893> >

L'ideari inicial de *L'Avens* s'inspirava en les idees progressistes, catalanistes i federals de [Valentí Almirall](#). Ho afirmen explícitament en l'article editorial del primer número (3 de juliol de 1881) quan escriuen: "...en lo catalanisme, existeixen avui dos partits completament oposats. Los uns són sectaris de les idees més endarrerides i rebusquen per làpides i pergamins, termes antiquats per a que els que ells creuen ignorants no les entenguin; los altres vislumbrant lo lluminós astre de la Llibertat, se fan càrrec de que les coses canvien amb lo transcurs dels sigles..."

I, com a conseqüència d'aquesta actitud, defensen "el català que ara es parla" i una literatura menys retòrica i medievalitzant, adopten -per oposició al dels [Jocs Florals](#)- el lema de Josep Anselm Clavé, "Progrés, virtut i amor", difonen els moderns corrents culturals i promouen una crítica -literària i social- exigent. Aquesta orientació explica tot el procés de *L'Avenç*.

Del 1883 al 1884: Ramon D. Perés i el naturalisme

Durant els anys de la direcció de Ramon D. Perés, *L'Avens* es tornà preferentment literari i associà la tesi de *L'Avenç* -la de la modernització cultural- al naturalisme d'Emile Zola. Un naturalisme, però, que, a vegades, tenia poc a veure amb el de Zola i que s'identificava amb la manca d'afectació -imitació de la naturalesa, sinceritat- que feia els textos "naturals". És a dir, que en el fons es tractava d'un realisme alliberat d'artificis. Però el nom de Zola i de la seva escola s'anà introduint, amb èxit, a *L'Avens* i a la literatura catalana com a conseqüència d'una orientació que ells anomenen per primera vegada (1884) [modernista](#). En aquest *Avens* hi col·laboraren Joan Sardà, [Josep Yxart](#), [Narcís Oller](#), Francesch Matheu i [Valentí Almirall](#).

El 1884 suspengueren la publicació de *L'Avenç* perquè Massó i Perés havien de viatjar a Anglaterra. Per compensar els subscriptors, els regalaren el que, de fet, fou el primer volum de *L'Avenç*: *Lo Freser* de Jaume Massó i Torrents, que volia, a més, iniciar una col·lecció editorial ("Catalunya per sos rius").

Del 1890 al 1891: Pompeu Fabra i la Campanya lingüística de *L'Avenç*

El 1889 es reprengué la publicació de *L'Avenç*, dirigit en solitari per Jaume Massó, que s'estancà en les posicions adquirides. El 1890, però, Jaume Massó conegué Joaquim Casas-Carbó i convingueren iniciar una campanya orientada a "posar el llenguatge escrit d'acord amb el llenguatge parlat": era el que tothom conegué com la Campanya lingüística de *L'Avenç*, que dugueren a terme Eudald Canibell, Jaume Massó, Joaquim Casas-Carbó i, sobretot, Pompeu Fabra. La campanya consistí en diversos articles publicats a *L'Avenç* i a d'altres publicacions i un cicle de conferències (1891) organitzat al Centre Excursionista de Catalunya.

La Campanya entrava en la polèmica -agreujada per la manca d'una autoritat lingüística- entre els partidaris d'un català pur però arcaic i els partidaris d'acceptar simplement la realitat -corrompuda- de la llengua parlada. L'encert de *L'Avenç* consistí a saber assumir amb rigor científic el lideratge del "català que ara es parla", amb la qual cosa es desarmava la tendència del seu irresponsable populisme i es privava la tendència contrària del seu monopoli del rigor. La reforma fou la base de les *Normes ortogràfiques* (1913) de l'Institut d'Estudis Catalans, sancionades per la Mancomunitat, que presidia Enric Prat de la Riba.

El 1891: Joaquim Casas-Carbó i l'expansió de *L'Avenç*

El 1891 Jaume Massó s'associà amb Joaquim Casas-Carbó, cosí del pintor Ramon Casas, i *L'Avenç*

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista Avenç a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/lavenc-1881-1893> >

assolí un volum d'activitat editorial molt superior: adquiriren maquinària editorial nova -i el primer que hi publicaren fou l'*Ensayo de gramática de catalán moderno* (1891) de Pompeu Fabra-, ampliaren el que només havia estat una incipient llibreria i adquiriren un local nou que fou la seu d'una influent tertúlia literària.

El 1892: L'Avenç més polèmic

Els articles de Jaume Brossa i d'Alexandre Cortada a la revista introduïren un to polèmic i una crítica frontal dels valors de la burgesia i de la funció de la cultura catalana -literatura i música, sobretot- en aquest context. En aquest període el terme "[modernisme](#)" adquirí una més gran bel·ligerància ideològica. Això implicà associar el prestigi cultural -avantguarda artística, traduccions, participació dels autors de més prestigi- a un catalanisme polític radical i a l'heterodòxia civil i cultural. L'aura d'europèisme que la cultura catalana adquirí a Espanya i en el si de la mateixa societat catalana es deu, entre d'altres, a aquest procés.

El 1893: la fi de L'Avenç

La revista *L'Avenç* va deixar de publicar-se amb el número del 15-31 de desembre de 1893, a causa de tres factors determinants: a) la crisi dels atemptats anarquistes -l'atemptat contra el capità general, l'afusellament del tipògraf Paulí Pallàs a Montjuïc i la bomba al Liceu-, que implicà *L'Avenç* i comportà un escorcoll de la policia; b) la irritació per les crítiques aparegudes contra [Frederic Soler](#), ["Pitarra"](#), i c) el dèficit econòmic que la progressiva pèrdua de subscripcions comportava.

Copyright text © 1999 Ediuoc/ECSA

Biobibliografia

Bibliografia

 WEB: Articles sobre la revista (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=L%27Aven%C3%A7+revista&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://www.gencat.net/slp/vtls24/catalan/index.html>

Comentaris

Crítica

 WEB: L'Avenç, editorial modernista

Pàgina a LLETRA sobre l'editorial homònima.

<http://www.uoc.edu/lletra/editorials/editoriallavenc/index.html>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre la revista Avenç a lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/revista/lavenc-1881-1893> >

WEB: Prosa Modernista

Pàgina de LLETRA sobre aquest gènere literari.

<http://www.uoc.edu/lletra/generes/prosamodernista/index.html>

WEB: La rondalla dels dijous

Nota explicativa i portada d'aquesta revista publicada per *L'Avenç*.

<http://www.xtec.es/~malons22/personal/rondallad1.htm>

WEB: L'Avenç actual

Pàgina web de la revista d'història (i també editorial) actual que porta el nom de *L'Avenç*. Inclou índexs de la revista i el sumari del darrer número.

<http://www.lavenc.cat>
